

PREKEN, VISITASGUDSTJENESTE KOLBOTN 28.04.2024**1. Kongebok 17,8–16**

8 Da kom Herrens ord til Elia: 9 «Gå straks av sted til Sarepta, som hører til Sidon, og slå deg ned der! Jeg har befalt en enke som bor der, å sørge for deg.»

10 Straks gikk Elia av sted til Sarepta og kom til byporten. Akkurat da var det en enke der som sanket ved. Han ropte til henne og sa: «Hent litt vann til meg i en skål, så jeg får drikke!» 11 Da hun gikk for å hente det, ropte han etter henne: «Ta også med et stykke brød til meg!» 12 Hun svarte: «Så sant Herren din Gud lever: Jeg eier ikke så mye som en brødleiv, bare en håndfull mel i krukken og litt olje i muggen. Nå går jeg her og sanker et par vedpinner, og så vil jeg gå hjem og lage til noe for meg og sønnen min. Når vi har spist det, kan vi legge oss til å dø.» 13 Elia sa til henne: «Vær ikke redd! Gå hjem og gjør som du har sagt! Men bak først en liten brødleiv til meg av melet, og kom ut til meg med den! Siden kan du lage til noe for deg og sønnen din. 14 For så sier Herren, Israels Gud: Melkrukken skal ikke bli tom, og det skal ikke mangle olje i muggen til den dagen kommer da Herren sender regn over jorden.» 15 Da gikk hun og gjorde som Elia hadde sagt, og både hun og han og hele hennes hus hadde mat i lang tid. 16 Melkrukken ble ikke tom, og oljen i muggen tok ikke slutt. Det gikk som Herren hadde sagt gjennom Elia.

Romerne 12,1–3

Det kristne livet

1 Derfor formaner jeg dere ved Guds barmhjertighet, søsken: Bær kroppen fram som et levende og hellig offer til glede for Gud. Det skal være deres åndelige gudstjeneste. 2 Innrett dere ikke etter den nåværende verden, men la dere forvandle ved at sinnet fornyes, så dere kan dømme om hva som er Guds vilje: det gode, det som er til glede for Gud, det fullkomne.

3 Ved den nåde jeg har fått, sier jeg til hver enkelt av dere: Tenk ikke for store tanker om deg selv, men tenk sindig! Hver og en skal holde seg til det mål av tro som Gud har gitt ham.

Lignelsene om sennepsfrøet og surdeigen Lukas 13,18–21

18 Så sa han: «Hva er Guds rike likt? Hva skal jeg sammenligne det med? 19 Det er likt et sennepsfrø som en mann tok og sådde i hagen sin. Det vokste og ble til et tre, og himmelens fugler bygde rede i greinene på det.»

20 Igjen sa han: «Hva skal jeg sammenligne Guds rike med? 21 Det er likt en surdeig som en kvinne tok og la inn i tre mål mel, så det hele til slutt var gjennomsyret.»

PREKEN

Utenfor Oppegård kirke står det et gedigent eiketre. Du har kanskje sett det? Det er flere hundre år gammelt. Røttene har gravd seg godt ned og bredt seg vidt utover, og stammen er tykk og barken er knudrete og kjennes nesten ut som huden på hendene til en gammel skogsarbeider, du vet en sånn som har arbeidet hardt i kulde og hete i hele sitt lange liv. Sprukken, med sår, men samtidig herdig og seig og med stor slitestyrke. Krona på treet er vid og luftig og vakker. Snart vil knoppene på grenene bli til blader. Eikebladene har sin helt særegne form. De nøyer seg ikke med å ha en spiss, nei de har flere innbuktninger og strenger, og er vakre og lette å kjenne igjen og derfor et elsket motiv for alle som blir bedt om å tegne et blad fra et tre. OG så bærer treet frukt. Det er nøtter. Eikenøtter. Du kjenner den igjen fra Istid. Den kan holde liv i en liten kropp lenge, for nøtta er full av energi.

Treet i teksten jeg leste for dere er ikke et eiketre, men et senneps TRE? Sennep gror faktisk ikke på trær, så her er bibelteksten ikke til å stole på, sennepsfrø blir til sennepsplanter. Det kan bli en ganske stor plante av et sennepsfrø, men vanligvis ikke så stor at fuglene bygger rede i panten. Jeg har blitt vist en stor sennepsplante utenfor Betlehem en gang, jeg hadde nok kunnet strekke meg til å kalle det en stor busk, men det var ikke plass til særlig mange fuglereeder i den busken.

Så hva er det med sennepstreet i lignelsen Jesus forteller? Og hvorfor bruker hans sennepskornet som eksempel, og ikke for eksempel et morbærtre-frø? For det blir skikkelig store trær.

Jeg tror poenget er det overraskende vekstpotensialet. Forbindelsen mellom frøet og planten. Frøet er bittelite, og forandrer seg veldig lite om ikke noen planter det. Men når mannen i teksten planter frøet i hagen sin, vokser det opp og blir til noe mye større, noe sterkt, noe med liv, noe som kan sette smak på mange retter og som kan rekke utrolig langt. Og også noe som er mye større i fortellingen enn det er i virkeligheten. Det bryter med erfaringene som folket som hører på Jesus har.

Det henger godt sammen med lignelsen om kvinnen og surdeigen. Jeg kom aldri så langt som til surdeigdyrking i koronatiden, jeg, men det var det sikkert mange her som gjorde? Hvordan ter den seg? Den er liten og rar, men den er full av vekstpotensiale. Og når kvinnen i teksten tar litt surdeig og legger det inn i en deig laget av tre mål mel, da gjennomsyres hele deigen, og det blir til mat

til mange. Det tenker du kanskje ikke er så spesielt, du får kanskje også mer enn et brød eller to ut av en god klump surdeig? Men tre mål mel, det er 36 liter mel, eller ca 20 kilo Da snakker vi storbaktst!

Kraften i frøet, og styrken i surdeigen, det er bilder på kraften og styrken i Guds rike. Overraskende kraftfullt og med resultater helt utenom normalen! Fordi det er Guds rike, Gud som er vår skaper, frigjører og livgiver.

Det er fint at det er både en mann og en kvinne i lignelsene her. For det er Gud som sår og det er Gud som baker.

Det er godt at det finnes noen lignelser der en kvinne og tradisjonelle kvinneaktiviteter er bildet på Gud. Det utvider gudsbildene, og gjør at flere av kan finne resonans og gjenkjennelse. Bibelen har gitt oss flere bilder av Gud som er knyttet opp til kvinnelige og feminine trekk. Visdommen, for eksempel, som heter hokma på hebraisk og Sofia på gresk, det er hunkjønns substantiver, og det er navn på Gud og egenskaper ved Gud. Visdommen er knyttet til Ånden, livgiveren, en av tre i treenigheten. Så har vi har bakstekvinnen i dagens lignelse, og så har vi kvinnen som leter etter sølvmynten. Kanskje noen husker den fortellingen? Det er to fortellinger som hører sammen, akkurat som de to vi har i dag. Først forteller Jesus om en mann som mister en av hundre sauer, og som feirer når han finner den ene. Og så forteller han om en kvinne som har ti sølvmynter, hun mister den ene, og når hun finner den, feirer hun med venninnene sine. Begge uttrykker at Gud elsker alle mennesker, og alltid leter etter den ene som har gått seg bort, eller som er blitt mistet.

Men gjennom å bruke både ulike mennesker, kjønn og ulike aktiviteter for å beskrive hvem og hvordan Gud er, blir vi invitert til å tro at Gud alltid er større, og går langt utenfor våre kjønns kategorier og menneskelige begreper. Ved å åpne oss for mangfoldet i Bibelens gudsbilder, får vi hjelp til å fordype oss i Guds storhet, og vi kan oppdage hvor rik Bibelen er på ulike bilder på Gud. Gud er alltid større. Første johannes 3, 20. Gud større enn vårt hjerte og vet alt.

Både menn og kvinner og alle kjønn holder på å så og dyrke, drive hagearbeid, eller å bake brød i vår tid. Det er blitt viktige hobbyer for mange, viktige måter å søke ro og fordypning og kontakt med noe som går sakte og som holder oss borte fra skjermer og alt som skaper stress. Å la fingrene grave seg ned i den svarte molden, eller å elte en stor brøddeig så det svir i musklene, det gir oss kontakt med det opprinnelige, urmennesket, Adam og Eva, og mange forteller og vitner med kroppsspråk og ansiktsuttrykk om en helt egen glede over å se

egne tomater rødme og bli søte og gode. Eller å spise et godt stekt brød som man selv har hatt tålmodighet til å la heve lenge nok og steke lenge nok så skorpa er sprø og innmaten er akkurat passe salt og smaksrik.

For vi mennesker ligner på Gud. Vi er skapt i Guds bilde, og vi har skapende evner i oss. Så menneskene i lignelsen i dag, er ikke bare bilder på Gud, men de kan også sees som bilder på oss.

Vi mennesker, alle mennesker, har evner og krefter, og vi er her, i verden, for å arbeide for at Guds rike skal komme til uttrykk og vokse seg større hver dag. Og Guds rike kommer til syne der hvor gode ting skjer, der hvor kjærlighet vinner over hat, der hvor fred vokser fram etter krig, der hvor den som er alene og utenfor blir funnet av et fellesskap som tar imot og rommer, ja, det kommer til uttrykk gjennom alt som er godt. Derfor kjemper kirken for rettferdighet, verner om skaperverket, lager inkluderende fellesskap og viser nestekjærlighet til alle mennesker.

Vi er her for å være små gartnere og små bakstekjerringer, som passer på surdeigen og vanner frøene, og som deler opp surdeigen og gir den til flere, så flere kan være med å bake. Vi tar frøene fra gudsriket og deler dem ut, så flere kan dyrke.

Vi ser at kirken ikke jobber alene. Det er mange gode krefter som jobber for at det skal bli litt mer himmel på jord. Og kirken jobber sammen med alle gode krefter, også de som ikke tror på Gud, eller som tror annerledes på Gud, for at verden skal bli et sted som på nytt kan gjenspeile Guds vilje for verden: at den skal være såre god, fylt av tro, håp og kjærlighet.

Som kirke vil vi være som eiketreet utenfor Oppegård kirke. Røttene er dype og vide. De består av Bibelen, forkynnelsen, dåpen, nattverden, liturgien, bønner, salmesangen og de gode gjerningene. Det er kirkens tradisjon, det er kirkens røtter som vi aldri må kutte av og som vi alltid må trekke næring fra.

Så kan kirketreet tåle og trives godt med å ha en stor og vid trekrone, der det er rom for å samarbeide med alle mennesker av god vilje, der det er rom for å prøve ut ny musikk og nye former for samlinger og gudstjenester, der det er mot og kraft til å være til stede på andres arenaer og gjøre godt, slik at stadig flere kan få erfare godhet i sine liv.

Vi trenger ikke frykte noe som er nytt og annerledes og litt fremmed, for røttene sitter så godt.

Og Gud er skapelsens Gud, og skaper hele tiden noe nytt. Vår skaper, frigjører og livgiver.

Krukka blir ikke tom, og melet tar ikke slutt. For Guds rike er kommet nær.

Det er Jesus som forteller oss det:

For Jesus sa: «Hva er Guds rike likt? Hva skal jeg sammenligne det med? 19 Det er likt et sennepsfrø som en mann tok og sådde i hagen sin. Det vokste og ble til et tre, og himmelens fugler bygde rede i greinene på det.»

20 Igjen sa han: «Hva skal jeg sammenligne Guds rike med? 21 Det er likt en surdeig som en kvinne tok og la inn i tre mål mel, så det hele til slutt var gjennomsyret.»

Ære være Skaperen, Frigjøreren og livgiveren som var er og blir en sann Gud fra evighet til evighet. Amen.